

Harri Sallinen

Perkeleen evoluutio

Menneisyyteen kadonneiden mentaalisten tilojen
arvoitukset

PERKELEEN EVOLUUTIO

Harri Sallinen

PERKELEEN EVOLUUTIO

**Menneisyyteen kadonneiden mentaalisten
tilojen arvoitukset**

© 2019 Harri Sallinen

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-2033-2

SISÄLLYS

-Johdanto: Miksi Perkelettä kannattaa tutkia-.....	7
-Uskonnolliset mentaaliset tilat-.....	10
-Miten Perkelettä voidaan tutkia-.....	31
-Perkeleen muinainen asema suomalaisessa kansanuskossa-	47
-Juutalais-kristillisen perinteen dualismi persialaisin maustein-.....	74
-Kristinusko tulee ja Perkeleen lähtölaskenta alkaa-	87
-Reformoidun kirkon kiristynvä valta demonisoi Perkeleen-	102
-Noituuden mahdollistava mentaalinen tila-	111
-Noitavainot karkottavat Perkeleen lopullisesti-	132
-Perkeleen sinnittely kansanperinteessä-.....	143
-PRKL ja kalsarikänni-.....	167

-JOHDANTO: MIKSI PERKELETTÄ KANNATTA TUTKIA-

Perkele on yksi pisimpään suomen kielessä sellaisenaan käytetyistä sanoista. Sanan varsinaista alkuperää ei tiedetä. Se on joskus yhdistetty vanhaan suomalaiseen ylijumalaan, josta on myös käytetty nimitystä Ukko. Uudemmassa merkityksessään Perkele tarkoittaa yleensä paholaista. Suomen kielessä se on nykyään karkea kirosana, voimasana. – Mutta miksi se on kirosana? Eikö kirosana edusta pahaa, tai vähintäänkin huonoa käytöstä?

Vuonna 2017 ulkoministeriö julkisti Suomen satavuotisen itsenäisyyden kunniaksi joukon virallisia juhlavuoden tunnuksia, emojjeja. Yksi niistä oli PRKL. Kun UM Suomen virallisena ikkunana ulospäin avoimesti ja trendikkäästi mainostaa perkelettä voimme päätellä, että tällaisesta aiheesta uskaltaa kirjoittaa tarkemminkin. Perkeleen ilmaantuminen tähän kansallisten tunnusmerkkien joukkoon oli yllätys – ja rohkea veto. Suomen 50-vuotisjuhlissa vastaavaa ei olisi voinut kuvitella. Kirkon ja valtion liitto oli tuolloin tiiviimpi ja uskonnon merkitys politiikassa ja hallinnossa suurempi. Miten PRKL-emojin sitten kävi? Siihen palataan myöhemmin.

Tällaisesta uskaltaa kirjoittaa siksi että käsitykset sopivasta ja sopimattomasta ovat muuttuneet. Nykyhetkelle ominaista on, että jokainen voi koostaa oman henkisen vakaumuksensa vapaasti eri uskonnoista ja perinteistä lainaamalla. Tähän oikeuteen ei nykykäsityksen mukaan kenenkään tule uskonnon varjolla puuttua. Valtaosa nykyihmisistäkin ajattelee siten, että heidän maailmankuvaansa voidaan väittää epätieteelliseksi. Tieteellinen maailmankuva on harvinainen ja historiallisesti se on uusi ilmiö. Se myös leviää hitaasti. Useimpien ihmisten elämä ja ajatukset perustuvat enemmän uskontoon ja magiaan kuin tieteeseen.¹ Näyttäisi myös siltä, että varsinainen perinteinen uskonnollisuus kiinnostaa ihmisiä yhä vähemmän, mutta samaan aikaan suosiotaan kasvattaa muunlainen henkisyys. Suomea selkeämpi kehitys on havaittu naapurimaassa Virossa, jossa elävöitetään kantaväestön vanhoja uskomuksia, ja kristinusko on jäämässä taka-alalle. Luterilainen perinne katkesi neuvostopropagandan vuosikymmeninä. Perinteisestä uskonnosta vieraantumisen seurauksena ei ole ollut tieteellisrationaalisen ajattelun voittokulku. Elämänpiiriä ovat sen sijaan alkaneet ympäröidä taikausko, astrologia, selvänäkijät ja muu mystiikka.²

¹ Tuomela, Raimo: Tiede, esitiede ja pseudotiede. Teoksessa Paholaisen asianajaja. Opaskirja skeptikoille. Toimittajat: Heta Häyry, Hannu Karttunen, Matti Virtanen. Julkaisija: Skepsis. Kustantaja: Tähtitieteellinen yhdistys Ursa, Helsinki 1989, 254-255

² Kaja Kunnas, mielipide, HS 20.3.2017)

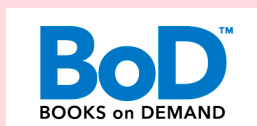
Perkelettä pitää tutkia, koska hän on arkipäivässämme kirjaimellisesti kaikkien huulilla. Nykypäivän pappi ei hänen nimeään lausu, näyttelijät sitäkin useammin. Management by Perkele on ollut yksi suomalaisuuden kansainvälisiä puolileikillisiä tavaramerkkejä. Perkele on kovin arkipäiväistynyt. Vaikka Perkele on pitkäaikaisin kansallinen vaikuttajakumppanimme, emme oikein tiedä, kuka hän on. On syytä lähteä liikkeelle oletuksesta, ettei kyseessä ole pelkästään hyvin rimmaava ärräpitoinen deskriptiivisana, vaan taustalla on jonkinlainen uskomusolento.

-USKONNOLLISET MENTAALISET TILAT-

”Mikä erinomainen Jumalan lahja, jolla Hän on tahtonut tehdä ihmiset onnelliseksi, on hänen sanansa eli pyhä raamattu, se luullakseni käy heti ilmi, jos vertaa kristinuskon valoa pakanuuden pimeyteen. .. Kuinka mielettömät ovat olleet ne luulot, kuinka naurettavat ne mielenjohteet, kuinka eriskummalliset ne houreet, kuinka typerät ne keksinnöt, joilla pakanat ovat jumalallisten ja pyhain asioiden suhteen itseään pettäneet? Kuinka mahdoton on ollut pakanallinen jumaluusoppi, ja kuinka tyhmä heidän tapansa Jumalaa palvella?”³ Näillä sanoilla aloittaa Kristian Eerikinpoika Lencqvist opinnäytetutkielmansa suomalaisesta taikauskosta. Se julkaistiin vuonna 1782. Tutkielma ja sen ajankohta edustavat vuosisatoja kestäneen prosessin merkittävää vaihetta –ajankohtaa jolloin kristinusko instituutioineen oli saanut lopullisen niskalengin vanhasta perinneuskosta Suomessa. Voitto oli muodollinen, sillä sata vuotta myöhemmin kodifioidut kansanrunot osoittavat, että

³ Lencqvist, Kristian Eerikinpoika (Christian Erici): Vanhojen suomalaisten tietoperäisestä ja käytännöllisestä taikauskosta. Turussa 1782. Teoksessa Suomalaisuuden syntysanoja. Kokoelma kansallisten suurmiestemme kirjoituksia. Henrik Gabriel Porthanin tutkimuksia. Suomentanut Edv. Rein. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki 1904. 105

Perkele on yksi pisimpään suomen kielessä sellaisenaan käytetyistä sanoista. Nykyään se tunnetaan lähinnä kirosanana. On kuitenkin oletettavaa, ettei kyseessä ole pelkästään hyvin rimmaava ärräpitoinen deskriptiivisana, vaan taustalla on jonkinlainen uskomusolento. Entisajan ihmisille nämä uskomusmaailman kohteet olivat todellisia. Emme voi koskaan tavoittaa entisaikojen ihmisten mentaalista tilaa, koska kokemusympäristömme on muuttunut toiseksi. Voimme kuitenkin koettaa erilaisten historiallisten lähteiden valossa muodostaa sivustaseuraajan kuvaa siitä, miltä Perkeleen kanssa eläminen on näyttänyt.

www.bod.fi